

KINNITATUD
direktori käskkirjaga
nr 1-Ü, 01.09.2024.a

JÄRVAKANDI KOOLI

ÕPPEKAVA

Lihtsustatud õppe üldosa ja ainekavad

Sisukord

1. Lihtsustatud õppe ja õppe- kasvatuseesmärgid	3
2. Õppe – ja kasvatustegevuse põhitõed.....	3
3.Õppe- ja kasvatuseesmärgid, rõhuasetused ning taotletavad pädevused	4
4. Lihtsustatud õppe õppekorraldus	9
5. Ainekavad.....	10
6. Valikainete ainekavad	11
6.1. Valikaine „ Eluks valmis“	11
6.2. Valikaine „ Informaatika“	14
6.3. Valikaine „ Karjääriõpetus“	16

1. Lihtsustatud õppe üldosa

Järvakandi Kooli lihtsustatud õppekava on koostatud Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel. Lihtsustatud õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, milles on välja toodud kooli eripärast tulenevad valikud. Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava annab vastused küsimustele, mida ei ole kooli õppekavas kirjeldatud. Kooli lihtsustatud õppekava koostamisel on arvestatud piirkonna ja kogukonna vajadusi, õpilase vanemate ja õpilaste soove ning vaimseid ja materiaalseid ressursse. Õppekava arendamisse kaasatakse kooli õpilased, õpetajad, vanemad ja kooli pidaja esindajad.

2. Lihtsustatud õppe ja õppe- kasvatuseesmärgid

2.1. Lihtsustatud õppe põhiülesanne on suunata kerge intellektipuudega õpilase arengut ja aidata kujuneda isiksusel, kes tuleb eluga toime võimalikult iseseisvalt, teeb võimetekohast tööd, määratleb end oma rahva liikmena ja riigi kodanikuna.

2.2. Lihtsustatud õppele kohaldatakse Järvakandi Kooli õppekavas sätestatud õppe- ja kasvatuseesmärgid ning pädevusi, arvestades järgmisi rõhuasetusi:

- 1) õpilane peab lugu iseendast, kodust ja perekonnast, suudab majandada ennast ja oma perekonda;
- 2) õpilane armastab kodumaad;
- 3) õpilane teadvustab ennast ja kaasinimesi ning nende erinevusi, oma ja teiste rahvaste kultuurilisi erinevusi;
- 4) õpilane tunneb ja järgib võimetekohaselt õigusnorme ja demokraatia põhimõtteid;
- 5) õpilane hoidub eetilistest valedest ahvatlustest ja ettepanekutest;
- 6) õpilane tunneb terveid eluviise ning püüab neid järgida;
- 7) õpilane teab loodushoiu peamisi seisukohti ja püüab tegutseda keskkonda säästes;
- 8) õpilane eesmärgistab, kavandab ja hindab oma igapäevast tegevust;
- 9) õpilane oskab tuttavates situatsioonides valida, nõu küsida, otsustada ja vastutust kanda;
- 10) õpilane on valmis koostööks;
- 11) õpilane osaleb võimetele vastavas täiendusõppes; õpilane mõistab lihtsat teavet, oskab teavet hankida (sh Internetist);
- 12) õpilane valdab järgmisi elementaarskusi: vaatlemine, kuulamine ja kõne mõistmine, kõnelemine; lugemine, kirjutamine, arvutamine;
- 13) õpilane mõistab töö vajalikkust, valdab baasoskusi, suudab tööaja jooksul alluda töödistsipliinile, on valmis endale otsima sobivat tööd;
- 14) õpilane omab kujutlust maailmast kui tervikust.

3. Õppe – ja kasvatustegevuse põhitõed

Lihtsustatud õppes lähtutakse Järvakandi Koolis järgmistest põhimõtetest:

3.1. Igaühel peab olema võimalus saada haridust vastavalt oma võimetele. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse õpilaste võimeid ja teisi individuaalseid iseärasusi.

3.2. Pööratakse tähelepanu sallivusele erinevuste suhtes, kaaslaste erivajaduste mõistmisele ning oma võimaluste ja piirangute teadvustamisele.

3.3. Taotletakse iga õpilase arengu toetamist: lapse arengupuuete ületamiseks või vähendamiseks rakendatakse temale sobilikke eripedagoogilisi meetodeid. Selle aluseks on iga lapse arengutaseme ja -võimaluste hindamine.

Igale lihtsustatud õppe õpilasele koostatakse individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK). Individuaalse õppekava koostamisel lähtutakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil olevast teabest.

3.4. Õppe sisu on suunatud praktiliste oskuste ja teadmiste omandamisele. Õppe väljundiks on praktilist tööd väärtustav ja kutseõppeks valmis olev ühiskonna liige. Taotletakse õpetamist, kasvatamist ja arengu toetamist valdavalt praktilise õppeviisi (harjutamise) kaudu. Reegleid ja teooriaid käsitletakse minimaalselt, nende ülesandeks on üldistada ja teadvustada praktiliselt omandatud. Praktilised oskused konkretiseeritakse õpitulemustes. Praktiliste oskuste omandamisel toetatakse emakeeles (suhtlemine, teabe hankimine), matemaatikas jt ainetes omandatud teadmiste ja oskuste. Seosed eri ainevaldkondade vahel kujunevad üldõppe või selle elementide rakendamise, õpetust läbivate teemade, õppeülesannete, -meetodite ja -viiside abil.

3.5. Õpilasi suunatakse omandama sotsiaalseid kogemusi: täitma ülesandeid koostöös, eeskuju järgi, näidise põhjal ning sõnalise selgituse alusel. Õpilaste aktiveerimine eeldab nende psüühilisele arengule vastavate tegevuste valikut, jõukohast õpitegevust, konkreetset ja arusaadavat eesmärgiseadet, õpilaste tegevuse pidevat stimuleerimist ja edusammudele hinnangu andmist.

3.6. Õppe- ja kasvatustöös arvestatakse konkreetse kooli ja klassi õpilastega. Tähtis on koostöö eripedagoogiga, aineõpetajatega, lapsevanematega, kutseõppe korraldajatega, valla või linna esindajatega, vajaduse korral spetsialistidega ja/või väljastpoolt kooli ja õpilastega.

4. Õppe- ja kasvatuseesmärgid, rõhuasetused ning taotletavad pädevused

Lihtsustatud õppe sihiseade lähtub põhikooli riikliku õppekava üldosa §-s 3 sätestatust, arvestades seejuures lihtsustatud õppel õpilaste individuaalseid hariduslikke erivajadusi.

4.1. Õppetöös on eelistatud üldõpetuslik tööviis või üld- ja aineõpetuse kombineeritud variant. Soovitav on õppimine praktilise tegevuse ja didaktilise mängu kaudu. Õppematerjal esitatakse õpilastele jõukohases mahus, õpilaste tegevust verbaliseerib valdavalt õpetaja.

4.2. Õpetuse põhitaotluseks on õpilase rolli mõistmine ja vastavate alusoskuste omandamine koostevuse ja matkimise tasandil: kuulamine, vaatlemine, matkimine, tegutsemine näidise järgi, võrdlemine, rühmitamine, adekvaatne reageerimine korraldustele, osalemine dialoogis, produktiivse tegevuse tulemusele orienteerumine, tegevusse lülitumine ning ühelt tegevuselt teisele ümberlülitumine, oma välimuse ja õppevahendite korrashoid, omandatud praktilise tegevuse (toimingute) struktuuri ettekujutamine. Õpilased omandavad elementaarse lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuse.

4.3. Lapsevanema nõusolekul võib tunnijaotusplaani väliselt rakendada lisaõpet õpiabi ja/või logopeedi teenuste rakendamiseks.

4.4. Lihtsustatud õppekava alusel korraldatud õpe toimub kaasava õppena, st õpilased õpivad tavaklassis. Vastavalt tasemele ja võimetele võivad LÕK-õpilased olla kaasatud erinevate klasside ainetundidesse.

Vastavalt võimalustele korraldatakse LÕK-õpilastele individuaalseid tunde.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 1.- 2. klassis

Rõhuasetus on oma mina teadvustamisel (MINA ise) ning MINA - MEIE suhtel: kontakt ja koostegevus täiskasvanuga (õpetajaga), koostegevus klassikaaslastega, osalemine õpitud süžee mängudes ja dramatiseeringutes.

Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad. Seetõttu varieeritakse vastavalt õpilaste individuaalsetele iseärasustele õppeülesandeid, materjali keerukust, abi osakaalu ja oskuse omandamiseks kuluvat aega. Väärtuskasvatases kasutatakse ülesandeid, kus on vaja hinnata käitumisakte põhimõttel ÕIGE–VALE, motiivi TAHAN kõrval õpitakse lähtuma ka motiivist ON VAJA. Õpetaja olulisim ülesanne on toetada õpilase eneseusku ja käitumist õpilase rollis.

Taotletavad üldpädevused 1.–2. klassis

2. klassi lõpuks õpilane:

- 1) tunneb end oma pere liikmena, oma klassi ja kooli õpilasena;
- 2) eristab oma-võõrast-ühist;
- 3) hoiab korras oma koolitarbed ja välimuse, hoiab puhtust;
- 4) märkab ilu;
- 5) kuulab ja vastab küsimustele;
- 6) kontakteerub ühistegevuses teiste inimestega, palub abi ja osutab ise abi kaaslastele;
- 7) osaleb klassi ühistegevuses (sh õpitud süžee mängudes);
- 8) käitub tuttavas situatsioonis viisakalt;
- 9) hindab käitumisakte õige/vale-, meeldib/ei meeldi-tasandil;
- 10) oskab looduses käituda õpitu ulatuses ning hinnata oma ja teiste käitumist looduses õige/vale-põhimõttel;
- 11) täidab ülesanded koostegevuses, eeskuju, näidise ja omandatud oskuste piirides suulise korralduse järgi;
- 12) selgitab mõisteid ööpäev ja aastaajad;
- 13) leiab paberilehelt ja raamatu leheküljelt vajaliku teabe (suunamisel);
- 14) vaatleb esemeid ja märkab nende erinevusi;
- 15) eristab objekte ja nende kujutisi kuju, suuruse ja värvuse järgi; tajub ruumisuhteid esemete ja kujutiste ning nende osade vahel;
- 16) võrdleb ja rühmitab esemeid ja kujutisi erinevate tajutavate tunnuste alusel;
- 17) viib kokku eseme või kujutluse ja keelelise väljendi, tunneb tuttavaid esemeid kirjelduse järgi;
- 18) väljendab ennast 3–4 -sõnaliste lihtlausetega;

- 19) kujutab ette ja modelleerib lühitekstis kirjeldatud situatsiooni;
- 20) loeb jõukohast õpitud teksti lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa;
- 21) arvutab 20 piires.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 3.-5. klassis

- 1) Õpilaste juhtivaks tunnetusprotsessiks on mälu, hakkab kujunema sisekõne, areneb elementaarne verbaalne mõtlemine. Sisekõne kujunemine võimaldab arendada õpitegevuse kavandamist-reguleerimist: orienteerumine ülesandes, planeerimine, algoritmide valik ja kasutamine, enesekontroll. Õpioskuste seisukohalt on oluline õppeülesannete teadvustamine, st oma tegevuse refleksioon.
- 2) Põhitaotluseks on kujundada õpilaste roll ja õpioskused, häälestada õpilast suhtuma õppimisse positiivselt.
- 3) Õppekavaterviku kujundamise aluseks on suhted MINA/MEIE/KODU/KOHT (paikkond).
- 4) Lugemine, kirjutamine, arvutamine, orienteerumine tekstis ja tekstiloome, vaatlus- ning võrdlusoskus jne omandatakse tasemel, mis võimaldab neid hiljem kasutada ainealaste teadmiste ning tööoskuste omandamiseks.
- 5) Väärtuskasvatuses on esikohal käitumisaktide teadvustamine ja nende hindamine moraalinormidele vastavuse aspektist. Eesmärk on viisakas ja reeglitekohane käitumine tuttavates situatsioonides.
- 6) Oluline on kujundada ja toetada õpilase rolli ning valmistada õpilasi ette uute õppeainete (sh tööõpetuse) õppimiseks alates 6. klassist.

Taotletavad pädevused 3.-5. klassis

5. klassi lõpuks õpilane:

- 1) osaleb jõukohaselt ühistegevuses, abistab kaaslast;
- 2) alustab ja jätkab dialoogi;
- 3) käitub koolis ja avalikes kohtades viisakalt, tunneb ja järgib lihtsamaid kombeid;
- 4) arvestab teadaolevaid motiive ja tingimusi käitumisaktide hindamisel, väljendab käitumisaktis ilmnenu iseloomuomadusi;
- 5) kirjeldab oma käitumist konfliktsituatsioonis;
- 6) hoidub kaaslast kahjustavast käitumisest;
- 7) väljendab ennast arusaadavalt (sh lühitekstide abil);
- 8) mõistab omandisuhteid OMA – VÕÕRAS – ÜHINE- tasandil ja käitub vastavalt;
- 9) eristab fantaasiat ja reaalsust;
- 10) hoiab puhtust ja korda kodus ning koolis, hoidub loodust kahjustavast käitumisest;
- 11) täidab ülesandeid eeskuju, näidise ja õpitud oskuse piirides verbaalse korralduse (sh kirjaliku instruksiooni) järgi;

- 12) õpib üksi, klassis ning kodus, osaleb ühistöös;
- 13) kasutab tuttavaid abivahendeid õpiülesannete täitmisel (sh lihtsaid skeeme ja sümboleid);
- 14) kirjeldab oma tegevust nii tegevuse ajal kui ka tagantjärele;
- 15) kasutab õpitud enesekontrollivõtteid (resultaadi kontroll, operatsioonaalne kontroll);
- 16) mõistab ruumi ja aja suhteid, väljendab neid kõnes;
- 17) vaatab sihivõttel, võrdleb ning rühmitab objekte ja nähtusi, kui rühmitusalus on antud;
- 18) eristab tuttavates situatsioonides ja oma tegevuses põhjust, tagajärge ja eesmärki;
- 19) loeb jõukohast õppeteksti ladusalt, tõlgendab õpitud oma sõnadega, kujutab kirjeldatud objekte ja situatsioone ette;
- 20) vormistab oma õpiülesanded nõuetekohaselt.

Õppe ja kasvatus rühmasetused 6.-7. klassis

- 1) Laste juhtivaks tunnetusprotsessiks on endiselt mälu. Verbaalse mõtlemise areng võimaldab mõista lihtsamaid teooriaid, süstematiseerida praktilisi ja vaimseid kujutlusi.
- 2) Põhitaotlus on elementaarse teoreetilise mõtteviisi ja tööharjumuste kujundamine, rollisuhtlemise teadvustamine.
- 3) Õppekavateraviku kujundamise aluseks on MINA/MEIE/KODUKOHT-suhted EESTIGA.
- 4) Õpilased omandavad ladusa lugemisoskuse ning koostavad kirjalikke lühitekste, mida kasutatakse omandatud teadmiste ja oskuste kinnistamiseks ning süstematiseerimiseks ja õpetaja suunamisel uute teadmiste omandamiseks. Oluliselt tõuseb tööõpetuse osakaal, mis soodustab oma tegevuse struktuuri teadvustamist, praktiliste baasoskuste omandamist ja kestva töö harjumuste kujunemist.
- 5) Väärtuskasvatases on olulisel kohal suhtlusprobleemide lahendamine ning viisakas ja reeglitekohane käitumine erinevates situatsioonides.
- 6) Õpetaja olulisim ülesanne on õpilase rolli toetamine lastel ning uute praktilise ja vaimse töö oskuste kujundamine. Tähelepanu vajab teemade ja töövõtete integreerimine eri õppeainetes.

Taotlevad pädevused 6.-7. klassis

7. klassi lõpuks õpilane:

- 1) lahendab konflikte rahumeelselt;
- 2) selgitab rahulikult oma seisukohta kaaslastele;
- 3) täidab ühistegevuses erinevaid ülesandeid, käitub vastavalt rollile;
- 4) käitub viisakalt, tunneb kombeid;
- 5) tegutseb vastavalt päevakavale;
- 6) tunneb tervisliku eluviisi põhitõdesid ja järgib neid;
- 7) hindab objektiivselt kaaslaste käitumist, saab aru iseloomude ja võimete erinevustest;

- 8) kirjeldab oma käitumist, hindab seda ja vajaduse korral korrigeerib;
- 9) mõistab töö vajalikkust;
- 10) kasutab õpioskusi ja tuttavaid abivahendeid;
- 11) oskab märgata oma õpiraskusi, küsib raskuste puhul abi ja kasutab seda;
- 12) täidab õpitud erialal tööülesandeid, kasutab juhendaja abi;
- 13) valdab omandatud õpitoimingute struktuuri: formeerib ülesande, kavandab tegevuse, täidab ülesande, kontrollib ja hindab tulemist;
- 14) teeb vaatluse põhjal järeldusi;
- 15) kirjeldab oma praktilisi ja vaimset tegevust;
- 16) loeb ladusalt, hangib informatsiooni oma teadmistele vastavast tekstist;
- 17) loeb lihtsat plaani, kaarti, tabelit;
- 18) teab inimtegevuse mõju loodusele, hoidub loodust kahjustamast;
- 19) valdab emakeele praktilist grammatikat, st mõistab ja kasutab süntaktilisi konstruktsioone nende tähendust arvestades.

Õppe ja kasvatus e rōhuasetused 8.-9. klassis

- 1) Juhtivaks tunnetusprotsessiks on mōlu, kuid verbaalse mōtlemise osakaal tōuseb. Uute teadmiste omandamisel suureneb funktsionaalse lugemise osatōhtsus, õpilased omandavad oskuse teha mōrkmeid ja neid kasutada, tōita ūlesandeid suuliste ja kirjalike juhendite jōrgi.
- 2) Őpetuse pōhitaotlus on õpilase sotsialiseerumine ūhiskonnas: valmisolek eluks perekonnas, osalemiseks tōoturul, jōukohaseks kutse- ja tōiendōppeks.
- 3) Őppekavateraviku kujundamise aluseks on MINA/MEIE/EESTI-suhted MAAILMAGA.
- 4) Vōrtuskasvatases on esikohal demokraatia pōhimōtteid (tolerantsust) toetava kodaniku kasvatamine, kes oskab ja tahab kōituda sotsiaalsetele normidele vastavalt, pūiab lahendada konfliktsituatsioone kokkulepete teel.
- 5) Őpetaja ūlesanne on toetada õpilaste sotsialiseerumist ja toimetulekuoskuste kujunemist (kodud, tōoturul, ūhiskonnas), soodustada teabe iseseisva hankimise ja kasutamise oskuse kujunemist, mōjutada vōrtushinnanguid.

Taotletavad pōdevused 8.-9. klassis

Pōhikooli lōpuks õpilane:

- 1) suhtleb vastavalt olukorrale, arvestab partneriga;
- 2) esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus ja arvestab teistega;
- 3) jōrgib ūhiselu reegleid kodus, koolis ja vōljaspool kooli;
- 4) lahendab lihtsamad eriolukorrad, astub vastu ebasoovitavatele ahvatlustele ning eetilisel tōi õiguslikult valedele ettepanekutele;

- 5) tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna;
- 6) hindab õigesti oma võimeid ning kujutab ette oma toimetulekut elus (sh tööturul);
- 7) teab nimetada oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab seista oma õiguste eest, lahendab konflikte seadusi ning moraalinorme arvestades;
- 8) arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi, peab kinni kokkulepetest (sh perekonnas), tunneb vastutust oma tegude eest;
- 9) loeb, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel;
- 10) eristab vahendeid tarbekeemias ja füüsikas;
- 11) kasutab jõukohaseid teabevahendeid, teeb märkmeid (konspekterib), koostab tarbekirja;
- 12) täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas;
- 13) teab kutseõppe ja täiendõppe võimalusi;
- 14) mõistab igapäevaelus ilmnevaid inimese ja keskkonna seoseid;
- 15) mõistab ülesannete õige tõlgendamise ning enesekontrolli tähtsust, kasutab omandatud töövõtteid;
- 16) väärtustab praktilist tööd ja on omandanud valmisoleku kutseõppeks.

5. Lihtsustatud õppe õppekorraldus

- 4.1. Õppe ja kasvatus korralduses lähtutakse riiklikus õppekavas esitatud nõuetest ja ülesannetest.
- 4.2. Vajaduse korral koostatakse õpilasele individuaalne õppekava, milles esitatakse vähendatud või ka kõrgendatud nõuded õpitulemustele. Sellisel juhul kohaldatakse taotletavate õpitulemustena õpilasele koostatud individuaalses õppekavas sätestatud õpitulemusi ning sellest tulenevalt ei ole vajalik „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §18 lõikes 4 sätestatud koolivälise nõustamismeeskonna soovitus õpitulemuste vähendamiseks.
- 4.3. Lihtsustatud õpet korraldatakse õppeainete kaupa, rakendades õppeainete lõimimise põhimõtet. Kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel eristades tavapäraseid ainetunde.
- 4.4. Lihtsustatud õppel olevatele õpilastele võib kohaldada tunnijaotusplaani erinevat tunnijaotusplaani (sealhulgas liita ja ümber kujundada õppeaineid), välja arvatud tööõpetuse osas. Sealjuures tuleb tagada õpilastele võimalused lisaga kehtestatud lihtsustatud õppe õpitulemuste saavutamiseks järgmiselt:
  - 1) 3.-5. klassi õpitulemused hiljemalt 5. klassi lõpuks;
  - 2) 6.-7. klassi õpitulemused 7.klassi lõpuks;
  - 3) 8.-9. klassi õpitulemused põhikooli lõpuks.
- 4.5. Õppe ja kasvatus ajakasutus, (sh projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg) määratakse õpetaja töökavas.
- 4.6. Õppeained jagunevad kohustuslikeks õppeaineteks ja valikõppeaineteks.

4.7. Esimeses kooliastmes toimub üldõpetuslik õpe, milles keskendutakse teatud teemadele, eristamata tavapäraseid ainetunde.

Üldõpetuse eesmärgiks on õpetada õpilasi seostama erinevaid teadmisi, oskusi ja väärtusi, mis üksteist vastastikku toetaksid ning mõistma ja suhtestama varem õpitut või õpitavat nii, et erinevate õppeainete vahel tekiksid seosed ja õpilane oskaks tundides saadud teadmisi ja oskusi teise õppeaine tundi üle kanda.

1.– 3. klassi õppetöö on korraldatud üldõpetuse ja lõimingu põhimõtetest lähtudes.

4.8. Lihtsustatud õppel olevate õpilaste klassis rakendatakse erisusi tunniarvust plaanis hoolekogu nõusolekul ja see kehtestatakse kooli õppekavas.

4.9. Läbivad teemad määratakse kooli õppekavas, kohandades või muutes vajaduse korral põhikooli riikliku õppekava läbivaid teemasid.

6. Ainekavad

Lihtsustatud õppekavade läbiviimisel võtab kool aluseks Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehel avaldatud lihtsustatud õppe ainekavad muutmata kujul:

<https://www.riigiteataja.ee/akt/128122010014?leiaKehtiv>

<https://projektid.edu.ee/pages/viewpage.action?pageId=212839958>

Järvakandi Kooli lihtsustatud õppekava lihtsustatud õppe tasemel on õpilastel kolm valikainet:

- 1) 3. klassis informaatika ja eluks valmis;
- 2) 4.-6. klassis eluks valmis ja informaatika;
- 3) 7.-8. klassis informaatika ja eluks valmis;
- 4) 9.klassis informaatika ja karjääriõpetus.

Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppe tunniarvust plaan

Kooliaste	I					II					III				
	Kohustuslikud tunnid	Lisatunnid	1. klass	2. klass	3. klass	Kohustuslikud tunnid	Lisatunnid	4. klass	5. klass	6. klass	Kohustuslikud tunnid	Lisatunnid	7. klass	8. klass	9. klass
Üldõpe			14	16	16										
Eesti keel	24					21		8	7	6	18		6	6	6
Inglise keel						9			2	3	9		2	2	2
Matemaatika	15					15		5	5	5	14		4	5	5
Loodusõpetus	4					8		2	2	3	12		4	4	4
Ajalugu						1				1	5		2	2	1
Inimeseõp.	3					6		2	2	2	5		2	2	1
Muusika	3		1	1	1	3		1	1	1	3		1	1	1

Kunst	3		1	1	1	3		1	1	1	3		1	1	1
Tööõpetus.	6		2	2	2	10		2	4	4	16		4	5	7
Kehaline kasv.	8		3	3	3	6		2	2	2	6		2	2	2
Valikained															
Karjääriõpetus															1
Informaatika	1				1	2		1	1	1	3		1	1	1
Eluks Valmis	1				1	2		1	1	1	3		1	1	
KOKKU:	60		20	23	25	73		25	28	30	90		30	32	32

7. Valikainete ainekavad

7.1. Valikaine „Eluks valmis“

Õppeaine arvestuslik maht

Õppeaine	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Eluks Valmis	1	1	1
Ainekava põhikoolile	Ainevaldkond: Valikaine		Õppeaine: ELUKS VALMIS
Kooliaste: III kooliaste	7.- 9. klass		Tundide arv õppeaastas 35 t
Õppe- ja kasvatusesmärgid õpilane: <ol style="list-style-type: none"> 1) teadvustab oma huvisid, võimeid ja oskuseid 2) arendab oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostööoskusi 3) omandab teadmised erinevate inimtüüpide, enesekehtestamise meetodite kohta 4) arendab eneseväljendusoskusi ja harjutab teiste ees esinemist 5) omandab erinevad tehnikad ajakasutamise parendamiseks 			
I.Üldpädevuste kujundamine	II.Lõiming ainevaldkondadega	III.Läbivad teemad	
1-väärtuspädevus 2-sotsiaalne pädevus 3-enesemääratluspädevus 4-õpipädevus 5-suhtluspädevus 6-matemaatikapädevus 7-ettevõtlikkuspädevus 8- digipädevus	1-keel ja kirjandus 2- kehaline kasvatus 3- kunstained 4-matemaatika 5-loodusained 6-sotsiaalsained 7-tehnoloogia 8-võõrkeeled	1-Elukestev õpe ja karjääri planeerimine 2-keskkond ja jätkusuutlik areng 3-kodanikualgatus ja ettevõtlikkus 4-kultuuriline identiteet 5-teabekeskond 6-tehnoloogia ja innovatsioon 7-tervis ja ohutus 8-väärtused ja kõlblus	

Õppeaine kirjeldus

Aine õpetamise ja õppimise käigus tutvustatakse ning kinnistatakse õpilasele mõisteid: väärtuspädevus, sotsiaalne pädevus, enesemääratluspädevus, õpipädevus, suhtluspädevus, ettevõtlikkuspädevus ja digipädevus. Kinnistatakse õpilaste teadmisi ühiskonnas valitsevatest reeglitest ja tavadest, tutvustatakse rahatarkust ja rikastatakse üldist silmaringi. Aine eesmärk on ette valmistada noort inimest hilisemas iseseisvas elus hakkama saamiseks ning õigete otsuste langetamiseks. Õppe aine põhirõhk on igapäevasel elulähedusel: näited, ülesanded jm võetakse õpilasele tuttavast keskkonnast(kool, kodu, huvitegevus, meedia). Väga oluline mõiste on lõimitus: õpiülesannetes (nt jooksvates töödes, referaatides, esitlustes jne) kasutatakse teiste õppeainete käsitletud teemasid. Tunnis toimuv ainekäsitus on tavapäraselt kontsentriiline – varem õpitu juurde tullakse igas järgmises klassis uuesti tagasi süvendatult.

Aine “Eluks valmis” aitab õpilasel õppida tundma iseennast, enda võimeid ja oskuseid ning saada nippe ja harjutada oskuseid edukamaks ajaplaneerimiseks ning avalikuks esinemiseks.

Valikaine raames käsitletakse adekvaatse enesehinnangu kujunemise ja hoidmise teemat, motivatsiooni leidmist, tutvutakse erinevate inimtüüpidega ja õpitakse, kuidas nendega paremini hakkama saada. Õpitakse edukamalt ennast kehtestama, konflikte lahendama, tagasisidet andma ja ennast väljendama. Saadakse kogemusi ja praktilisi nippe ajaplaneerimiseks, nauditavamaks esinemiseks. Läbi loovate ja mänguliste tegevuste saadakse teadmisi iseenda kohta.

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

Õppesisu (teemad)	Õpitulemused
Sissejuhatus ainesse. Eesmärkide tutvustamine. Tutvumismäng, grupi kujunemine	Tutvub kaasõpilastega, luuakse sõbralik ja toetav õhkkond.
Minapilt ja enesehinnang. Suunata õpilast mõistma enesehinnangut mõjutavaid tegureid ning märkama oma tugevusi ja aktsepteerima nõrkusi.	Teab erinevaid temperamentitüüpe ja enda tööstiili
Minapilt ja enesehinnang.	Teab oma tugevaid ja nõrgemaid külgi ning võimalikke viise kuidas tervislikku enesehinnangut hoida.
Motivatsioon, saavutused ja vajadused. Eesmärkide püstitamise ja saavutamise oskused.	On teadlik ennast motiveerivatest tegevusetest ja väärtustest
Motivatsioon, saavutused ja vajadused. Eesmärkide püstitamise ja saavutamise oskused.	Teab oma eesmärged
Ajaplaneerimine Oma aja analüüs, ajaraiskajad	Oskab analüüsida oma ajakasutust, leida ajaraiskajaid
Ajaplaneerimine Efektiivne to-do-list Une tähtsus	Oskab luua endale efektiivne to-do-listi
Ajaplaneerimine Kuidas mõtted välja lülitada ja lõdvestuda	Teab erinevaid võtteid kuidas lõdvestuda ja „välja lülitada pead“
Kuidas teisi mõjutada ja koostööd teha? Erinevad inimtüübid ja kuidas neid mõjutada	Teab erinevaid inimtüüpe ja oskab kasutada meetodeid nende mõjutamiseks

Komplimendi imeline mõju	
Kuidas edukalt EI öelda? Enesekehtestamise meetodid	Teadlik enesekehtestamise meetoditest
Esinemisoskus Missugune on nauditav esinemine, kuidas ette valmistada ja läbi viia	Oskab ette valmistada, infot koguda
Esinemisoskus Erinevad esitused: powerpoint, avalik kõne, kehakeel	Teab erinevaid nippe nauditavamaks esinemiseks
Esinemisoskus Praktiline harjutus	On harjutanud läbi praktilise kogemuse ja nõuanded edaspidiseks
Kuidas mitte läbi põleda? Suunata märkama läbipõlemise tunnuseid ja jagada viise kuidas toime tulla	Oskab märgata läbipõlemist ja teab kuidas ennetada
Konfliktide lahendamine, oma arvamuse konstruktiivne avaldamine, tagasiside andmine ja vastuvõtmine	Teab erinevaid konflikti lahendamise meetodeid ja arendab eneseväljendusoskuseid
Suhtlemisoskus: poiste ja tüdrukute erinevad mõttemaailmad	On omandanud teadmised, et mõista vastassugupoolt ja kuidas temaga suhelda
Tasakaalustatud eluviis Liikumise ja toitumise mõju õppimisele Stress, pahed, seltskond, liikumise mõju, toitumise mõju	Teab erinevaid praktikaid ja ohukohti toitumises, vaimse tervise hoidmisel.
<p>Õppetegevus</p> <p>Tundide läbiviimisel kombineerib õpetaja erinevaid töövõtteid: paaritöö, rühmatöö; individuaaltöö (vajadusel info- ja kommunikatsioonivahendid), arutelud klassides.</p> <p>Aktiivõpe: rollimäng; arutelu, diskussioon, eneseanalüüs.</p> <p>loovtegevused (loovmängud)</p> <p>individuaaltöö: töölehed, küsimustikud</p> <p>videod, õpetaja erinevad näitlikud õppematerjalid</p>	
<p>Füüsiline õppekeskkond</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) klassiruum 2) arvutiklass 3) raamatukogu 	
<p>Hindamine <u>Õpitulemuste hindamine</u></p> <p>Hinnatakse:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) suhtumist töösse 2) aktiivset osalemist ainetunnis 3) kirjalike ja suuliste tööde esitamist 4) koostööd kaasõpilastega 	

- 5) eneseanalüüsi oskust
- 6) õpimapi koostamist

Valikkursusel on mitteeristav hindamine (arvestatud/mittearvestatud). Hinde „arvestatud“ saab õpilane, kelle suulist vastust (esitust), kirjalikku tööd, praktilist tegevust või selle tulemust saab lugeda vähemalt piisavaks vastavalt õppekavas toodud õpitulemuste nõuetele. Hinde „mittearvestatud“ saab õpilane, kelle suulist vastust (esitust), kirjalikku tööd, praktilist tegevust või selle tulemust ei saa lugeda piisavaks vastavalt õppekavas toodud õpitulemuste nõuetele.

Valikaine kursuse lõpetamiseks vajalikud ainealased teadmised ja oskused:

- 1) teab oma tugevaid ja nõrgemaid külgi, eesmäärke
- 2) on omandanud teadmised erinevate inimtüüpide kohta
- 3) oskab planeerida oma tegevust ja aega
- 4) oskab kasutada ja silmas pidada peamisi esinemisnippe
- 5) on täiustanud oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, enesekehtestamiseoskusi, väljendusoskusi

6.2. Valikaine „Informaatika“

Õppeaine arvestuslik maht

Õppeaine	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Informaatika	1	3	3

Õppeaine kirjeldus

Informaatika õpetamise üldeesmärk on tagada põhikooli lõpetaja IKT vahendite rakendamise pädevused igapäevastes tegemistes.

Informaatikaõpetuses lähtutakse igapäevase arvutikasutaja vajadustest.

Õppe- ja kasvatusesmärgid fikseeritakse õpilase individuaalses õppe- ja töökavas. Õppe- ja kasvatusesmärgid Informaatikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) valdab peamisi töövõtteid arvutil igapäevases õppetöös otsides, töödeldes infot ning koostades lihtsamaid tekstidokumente ja esitlusi;
- 2) oskab vältida info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi IKT) kasutamisel tekkida võivaid ohte.

Informaatika õpetamise põhimõtted on:

- 1) elulähedus: näited, ülesanded jm võetakse õpilasele tuttavast igapäevaelust (kool, kodu, huvitegevus, meedia);
- 2) aktiivõpe ja loomingulisus: eelistatakse õpilasi aktiveerivaid ning loomingulisust esiletoovaid õppemeetodeid;
- 3) uuenduslikkus: läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon“ vaimus eelistatakse uuenduslikke tehnoloogiaid ning lahendusi;

4) koostöö: nii informaatikatundides kui ka kodutööde puhul on eelistatud koostöös õppimise meetodid;

5) lõimitus: õpiülesannetes (nt jooksvates töödes, referaatides, esitlustes jne) kasutatakse teiste õppeainete teemasid. Informaatika ainekäsitus on tavapäraselt kontsentiline – varem õpitu juurde tullakse igas järgmises klassis uuesti tagasi süvendatult.

Põhirõhk on praktilisel arvutikasutusel erinevaid õppeaineid õppides. 3.-9. klassis on soovitatav õpetada arvuti kasutamist töövahendina ja infoühiskonna tehnoloogiaid.

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;

2) taotletakse, et õpilase õpikoormus on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevusteks;

3) võimaldatakse õppida üksi ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;

4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;

5) rakendatakse nüüdisaegseid IKT-l põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;

6) laiendatakse õpikeskkonda: looduskeskkond, arvutiklass, kooliõu, muuseumid, näitused, ettevõtted jne;

7) tagatakse, et õppe vältel õpitakse headest tavadest lähtuvat veebikäitumist, sealhulgas virtuaalsetes võrgustikes ning ametlikke infosüsteeme (e-õppekeskkond, kooli ja omavalitsuse koduleht) kasutades;

8) tuleks õpitavad teemad siduda ning ajastada teiste ainete õpetajatega.

9) õpilased võivad projektide teemad ise valida lähtudes teiste aineõpetajate, lapsevanemate, kohalike ettevõtjate, omavalitsuse või mõne sotsiaalse võrgustiku soovitustest või tellimusest;

10) õpilased esitlevad kursuse lõpul projektide raames loodud materjale ja lahendusi.

Füüsiline õppekeskkond

Informaatikaklassis on õpilasele võimaluste piires tagatud järgmiste vahendite kasutamine:

1) igal õpilasel on eraldi arvutitöökoht;

2) projektor või suur lisaekraan;

3) failide salvestamise võimalus võrgukettale, serverisse või kooli pakutavasse/toetatud

veebikeskkonda;

- 4) lisaseadmete (printer, mälupulga) kasutamise võimalus;
- 5) erineva operatsioonisüsteemiga arvutid (nt Mac OS ja MS Windows);
- 6) digitaalne foto- ja videokaamera.

Hindamine

Informaatika valikaine õpitulemusi hinnatakse mitteeristavalt ning kasutusel on arvestatud “A” ja mittearvestatud “MA”. Õpiülesannete lahendamise puhul hinnatakse:

- 1) õppe plaanipärasust, loomingulisust ja ratsionaalsust;
- 2) õppekavas ettenähtud õpitulemuste saavutamist ning seonduvate pädevuste veenvat tõendamist õpilase poolt;
- 3) arvutiga loodud materjalide tehnilist teostust, esteetilisust ning originaalsust;
- 4) õpilasepoolset praktilise tegevuse mõtestamist;
- 5) õpilase arengut.

6.3. Valikaine „Karjääriõpetus“

Õppeaine arvestuslik maht

Õppeaine	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Karjääriõpetus			1

Õppeaine kirjeldus

Aine koosneb kolmest osast:

- 1) Enesetundmine aitab kujundada enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi. Õpilane õpib ennast tundma. Arenevad suhtlemis- ja õpioskused. Omandatud teadmised ja oskused aitavad ennetada koolist väljalangevust.
- 2) Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine soodustab sobivate valikute tegemist peale põhikooli lõpetamist. Õpilane oskab märgata muutusi töömaailmas ja väärtustada elukestvat õpet.
- 3) Planeerimine ja otsustamine. Õpilasel arenevad planeerimisoskus ja teadlikkus otsuste vastuvõtmisel. Kujuneb oskus kasutada karjääriinfo materjale. Õpilane tunnetab oma vastutust karjääritee kujundamisel ja elus toimetulemisel.

Karjääriõpetus keskendub õpilase isiksuse omaduste teadvustamisele ning esmaste

karjäärivalikutega seostamisele. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamiste võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Karjääriõpetus toetab õpilase karjääri planeerimist ja valmisolekut elukestvaks õppeks, lõimides teistes õppeainetes omandatud teadmised.

Karjääriõpetuse rõhuasetused

- 1) õpilane teadvustab oma huvisid, võimeid ja oskusi, mis võimaldavad adekvaatse enesehinnangu kujunemist ning abiga konkreetsete karjääriplaanide tegemist;
- 2) õpilasel arenevad õpioskused, suhtlemisoskus, koostöö-, otsustamis- ja infoga ümberkäimise oskused;
- 3) õpilasel areneb soov ja oskus endale eesmärged seada ja nendeni jõudmiseks süsteemselt tegutseda;
- 4) õpilasel kujuneb soov ja valmisolek elukestvaks õppimiseks ja iseseisvaks karjääriotsuste tegemiseks;
- 5) õpilane tutvub erinevate ametite/elukutsetega, õpib tundma haridus- ja koolitusvõimalusi, töösuhteid reguleerivaid õigusakte.

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt;
- 3) võimaldatakse õppida üksi ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse erinevaid õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 5) rakendatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: ettevõtted, järgmise taseme õppeasutused, arvutiklass, looduskeskkond, muuseumid, näitused jne;
- 7) võimaldatakse saada ülevaade erinevatest töövaldkondadest, sh vahetult töökeskkondadega tutvuda;
- 8) kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh eelistatuna aktiivõpet: rollimängud, arutelud, väitlused, probleemülesannete lahendamine, projektõpe, õpimapi koostamine;

9) õpilased võivad projektide teemad valida ise lähtuvalt oma huvist (ameti-, kutse- või eriala eelistusest lähtuvalt) või lapsevanemate, kohalike ettevõtjate, karjäärispetsialistide jt soovitudest;

10) luuakse tingimused õpilaste teadlikke karjäärivalikuid soodustavate hoiakute kujunemiseks;

11) õpitavad teemad seotakse ja ajastatakse koostöös aineõpetajatega ning arenguevestlusega.

Füüsiline õpikeskkond

Õpilastele on tagatud järgmised tingimused ja vahendite kasutamine:

1) erinevad töölehed, küsimustikud;

2) karjääriplaneerimise alase kirjanduse kättesaadavus kooli raamatukogus;

3) arvutiklassi kasutamine ja arvuti veebist karjääriplaneerimise alase informatsiooni otsimiseks;

4) karjäärispetsialisti personaalne tugi, erapooletu ja usalduslik nõu vastavalt õpilase vajadustele.

Hindamine

Karjääriõpetuse õpitulemuse hindamisel kasutatakse numbrilist hindamist. Õppeprotsessi jooksul antakse sõnalisi hinnanguid õpilase teadmistele ja nende rakendamise oskustele.

Karjääriõpetuse käigus antakse õpilasele tagasisidet tema hoiakute ja väärtuste kohta.

Kursuse jooksul koostab õpilane personaalse õpimapi, millesse kogub eneseanalüüsi, ettevõtete külastuse töölehed jt õpiülesannete tulemused ning muud huvipakkuvad elukutse või erialadega seotud materjalid. Selles sisalduvad õpiülesanded võivad olla tehtud kas üksi või rühmatööna.

Kursuse lõpus tutvustab õpilane oma õpimappi.

Kursusel õpitakse:

1) CV koostamist; isikliku karjääriplaani (õpiplaani) koostamist jms;

2) praktilise tegevuse mõtestamise oskust;

3) oskust otsida ja analüüsida asjakohast informatsiooni;

4) arutelude rühmatööde, õpimapi esitlemise jt tegevuste käigus.

Õppe-eesmärgid

Karjääriõpetus toetab õpilase karjääri planeerimist ja valmisolekut elukestvaks õppeks, lõimides teistes õppeainetes omandatud teadmised.

Aineõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) teadvustab oma huvisid, võimeid ja oskusi, mis võimaldab konkreetsete karjääriplaanide tegemist;
- 2) arendab oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö-, otsustamis- ja infoga ümberkäimise oskusi;
- 3) arendab soovi ja oskust endale eesmärke seada ja nendeni jõudmiseks süsteemselt tegutseda;
- 4) kujundab soovi ja valmisolekut elukestvaks õppimiseks ja iseseisvaks karjääriotsuste tegemiseks;
- 5) tutvub erinevate ametite/elukutsetega, õppides tundma haridus- ja koolitusvõimalusi, tööseadusandlust ning kohalikku majanduskeskkonda.

Õppesisu

Õppeaine keskendub õpilase isiksuse omaduste teadvustamisele ning esmaste karjäärivalikutega seostamisele. Õpilased õpivad hindama elukestva õppe tähtsust: saavad teavet erinevatest edasiõppimisvõimalustest ja oskavad seda kasutada oma plaanide elluviimisel. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamiste võimalustest ning julgustatakse neid kasutama.

Enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel

- Isiksuseomadused: temperament ja iseloom.
- Isiksuseomadused: väärtused, vajadused, emotsioonid.
- Isiksuseomadused: võimed, huvid ja oskused (üldoskused, erioskused).
- Minapilt ja enesehinnang.

Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine ning selle tähtsus karjääriplaneerimisel

- Muutuv tööturg: tööturu hetkeolukord, trendid, arengud, prognoosid, töandjate ootused, tööseadusandlus.
- Muutuv tööjõuturg: tööjõuturu nõudlus ja pakkumine, konkurents, elukestev õpe, töömotivatsioon.
- Majandustegevusalad, kutsed, ametid, kutsestandardid: elukutsete ja ametite liigitamine.
- Haridustee: erialad, haridussüsteem, formaalne ja mitteformaalne haridus, hariduse ja tööturu vahelised seosed.

Planeerimine ja otsustamine

Karjääriplaneerimine kui elukestev protsess: otsustamine ja seda mõjutavad tegurid, otsustamisraskused, karjääriinfo allikad, infootsimine, alternatiivid, sundvalikud, muutustega toimetulek, karjääriinfo, karjäärinõustamine.

Isikliku karjääriplaani koostamine: elukestev õpe, karjäär, karjääriplaneerimine, karjääriplaani koostamine, edu, elurollid, elulaad, õpimotivatsioon, omavastutus, kandideerimisdokumendid.

Õpitulemused

Enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel

- Õpilane eristab suunamisel oma tugevaid ning nõrku külgi ja seostab neid erinevatel kutsealadel töötamise eeldustega.

Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine ning selle tähtsus karjääriplaneerimisel

- Õpilane teab kutseid ja ameteid.
- Õpilane oskab abiga leida infot tööturu kohta.
- Õpilane teadvustab ennast tulevase töötajana.
- Õpilane teab haridustee jätkamise võimalusi.

Planeerimine ja otsustamine

- Õpilane teab karjääriplaneerimise põhimõtteid.
- Õpilane suudab otsustada oma karjäärivaliku.
- Õpilane kasutab vajadusel karjääriteenuseid (karjäärinõustamine, karjääriinfo vahendamine, karjääriõpe).
- Õpilane teadvustab erinevate elurollide seoseid tööga.